**Syyttäjälaitos**

2.12.2021 Dnro 156 /61/21

Eduskunta
Lakivaliokunta

**HE 227/2021 vp**

## Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Euroopan unionin tuomioistuin on asiassa C-852/19 antanut 11.11.2021 antanut eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan tuomion, jonka mukaisesti eurooppalaisen tutkintamääräyksen antaminen määrätyistä toimenpiteistä edellyttää oikeussuojakeinoja määräyksen antavassa valtiossa. Kyseiset toimenpiteet ovat kotietsintä, takavarikko ja todistajan kuuleminen videoteitse.

Suomi ei voi eikä saa olla noudattamatta mainittua tuomiota. Tuomiota ei voi myöskään kiertää pyrkimällä käyttämään jotakin muuta oikeusapua koskevaa instrumenttia tai kansallista lakia.

Suomessa ei tällä hetkellä ole mahdollista saattaa eurooppalaisen tutkintamääräyksen antamisen oikeellisuutta tuomioistuimen tai ylemmän tuomioistuimen ratkaistavaksi. Sen johdosta kesken olevat rikosprosessit ja esitutkinnat, joissa kerrottuja toimenpiteitä olisi välttämätöntä saada pyydettyä toisista jäsenvaltioista, eivät voi edetä niin kauan kuin tutkintamääräystä koskeva laki on nykymuodossaan. Lain muuttaminen on välttämätöntä ja kiireellistä.

Hallituksen esityksessä valitun ratkaisun osalta ei ole huomautettavaa. On tärkeää, että oikeussuojakeinon käyttämiselle on asetettu määräaika, 60 päivää, ja että määräaika on riittävän pitkä antaakseen toimenpiteen kohteelle todellisen mahdollisuuden reagoida tutkintamääräyksen antamiseen. Eurooppalaisen tutkintamääräyksen alaan sisältyy moninaisia toimenpiteitä, ja siksi on hyvä, että määräajan alkaminen voidaan ratkaista tapauskohtaisesti käsillä olevan tiedon perusteella.

On tärkeää, että tutkintamääräystä koskevaan täytäntöönpanolakiin tulevat muutoksenhakua koskevat säännökset koskevat kaikkia eurooppalaisen tutkintamääräyksen alaan kuuluvia toimenpiteitä. Euroopan unionin

tuomioistuin on lausunut nyt vain kolmesta toimenpiteestä, koska sille esitettiin ennakkoratkaisupyyntö vain näitä koskien. On ilmeistä, että tuomioistuin tulee tulevissa ratkaisuissaan antamaan vastaavan kaltaisen tuomion myös muista tutkintamääräyksen alaan kuuluvista toimenpiteistä.

Totean vielä, että olen erittäin huolestunut tämän hetkisestä tilanteesta, jossa kesken olevien vakavienkin rikosasioiden saattaminen eteenpäin on estynyt tai huomattavasti vaarantunut.

Valtakunnansyyttäjä Raija Toiviainen

Valtionsyyttäjä Tuuli Eerolainen